

मृत्यु पश्चात ठेव दावा धोरण

उद्देश्य - आपल्या बँकेच्या सर्व ठेवीदारांना नॉमिनेशन व फिगर नॉमिनेशन असलेल्या सर्व खातेदारांच्या मृत्युपश्चात त्यांच्या नॉमिनी / वारसांना सहज व सुलभतेने बँकेकडे दावाअर्ज दाखल करण्यासाठी निश्चित धोरण ठरविणे. त्यानुसार नॉमिनी व वारसांनी अर्ज व त्यासोबत नमुद केलेली कागदपत्रे असल्यास सदरचा दावा निश्चित वेळेत प्रतीपुर्ती करणे.

१. ज्या खातेदारांनी संयुक्त खाते जसे दोघांपैकी कोणीही एक (Either or Survivor), प्रथम अथवा जीवीत(Former or Survivor), अश्याप्रकारच्या सुचना पुर्वीच दिलेल्या असल्यास त्यात फक्त एका नमुना अर्जावर मयत खातेदाराची नोंद घेवुन ते दुसऱ्या जीवीत खातेदाराच्या नावाने करून देण्यात येईल. मात्र सोबत मृत्युचा दाखला जोडणे आवश्यक राहिल व त्याची पावती (Receipt) दयावी.
२. ज्या संयुक्त खातेदारांनी दोन्ही किंवा संपुर्ण संयुक्त खातेदारांच्या सहीने व्यवहाराचे आदेश दिले असतील त्याठिकाणी एक खातेदार मयत झाल्यास तो मृत्युपश्चात वारसांचा क्लेम गृहीत धरला जाईल. नॉमिनीचा हक्क हा सर्व सभासदांचा मृत्यु झाल्यासच प्राप्त होतो. त्याठिकाणी खातेदारांनी एक संयुक्त नॉमिनी नेमला असला तरी मयत खातेदाराच्या वारसांचे संमतीपत्र पुढील व्यवहारास/कारवाईस किंवा परत मिळण्यासाठी आवश्यक राहिल. मात्र दोन्ही किंवा सर्व खातेदारांचा मृत्यु झाल्यास नॉमिनीला साध्या सरळ नॉमिनीसाठीच्या निश्चित केलेल्या अर्जावर मृत्युचा दाखला जोडल्यानंतर ठेवीची अदायगी केली जाईल.
३. ज्या खात्यामध्ये नॉमिनी लावलेला नाही, नॉमिनीच्या नावात उपलब्ध केवायसीचे ओळखपत्र यात फरक असल्यास किंवा नॉमिनीचाही मृत्यु झालेला असल्यास त्याठिकाणी सर्व वारसांना बँकेच्या रेकॉर्डवर वारस प्रमाणपत्र दाखल करावे लागेल. ते कार्यकारी दंडाधिकारी/नोटरी यांच्यासमोर करून दिलेल्या शपथपत्रानुसार वारस व एकाचे किंवा अनेकांचे एकत्रित आधिकार पत्र दाखल करून घेतले जाईल. वारसदाखला नसल्यास नोटरी पब्लिक समोरील शपथपत्रात वारसांची नावे, त्यांचेशिवाय इतर वारस नसल्याचे उल्लेख, एक किंवा अनेकांना ठेव/भाग रक्कम देणेसाठी/त्यांचे नावे वर्ग करणेसाठी अधिकार पत्र व नमुद माहिती चुकीची आढळल्यास नुकसान भरपाई करून देण्याविषयीचा स्पष्ट उल्लेख असलेले शपथपत्र जोडावे लागेल. न्यायाधिकार क्षेत्र असलेल्या दिवाणी कोर्टाकडुन निर्गमित केलेल्या वारसाहक्क प्रमाणपत्रास शपथपत्राची आवश्यकता राहणार नाही.
मयत ठेवीदार/भागधारकाचे वारसांपैकी कोणीही वारस मयत असल्यास त्याच्या वारसांचेही वरीलप्रमाणे मृत्युदाखला, वारसदाखला, वारसदाखला नसल्यास नोटरी पब्लिक समोरील शपथपत्रात वारसांची नावे, त्यांचेशिवाय इतर वारस नसल्याचे उल्लेख, एक किंवा अनेकांना ठेव/भाग रक्कम देणेसाठी/त्यांचे नावे वर्ग करणेसाठी अधिकार पत्र व नमुद माहिती चुकीची आढळल्यास नुकसान भरपाई करून देण्याविषयीचा स्पष्ट उल्लेख असलेले शपथपत्र जोडावे लागेल.
४. ज्या खात्यांना वरील मुददा क्रं. ३ नुसार वैध नॉमिनेशन नसेल आणि त्या खातेदाराच्या खात्यावर रू. ५ लक्ष किंवा त्यापेक्षा जास्त रक्कम देय असल्यास वारसाबदलच्या स्वयंम घोषित शपथपत्रासोबतच संचालक मंडळ ठरवेल ती पुर्तता करून दयावी लागेल.

५. वैध नॉमिनीला / वारसांना ठेवीची दाव्यानुसार अदायगी करण्याआधी कोणत्याही न्यायलयाने प्रतिबंध केल्यास बँक न्यायाधिकारक्षेत्र असलेल्या न्यायलयाच्या आदेशाशिवाय/ वारसाहक्क प्रमाणपत्र दाखल केल्याशिवाय ठेवीची अदायगी करण्यास बाध्य राहणार नाही
६. वैध नॉमिनीला ठेवीची अदायगी करण्यापुर्वी कोणत्याही वारसांनं कोर्टात दावा दाखल केला असला तरी रिझर्व्ह बँकेच्या दिशानिर्देशानुसार कोर्टाचा स्थगिती आदेश असल्याशिवाय नॉमिनीस अदायगी करण्यापासून बँकेस थांबता येणार नाही.
७. नॉमिनीचे दाव्याचे अर्जमंजूरी शाखाधिकार्यांच्या अधिकार क्षेत्रात राहिल.
८. एका खात्यास एकच नॉमिनी लावणे कायदेशिरदृष्ट्या व नॉमिनेशन नियम १९८५ नुसार योग्य ठरते. वेगवेगळ्या ठेव पावतीस मात्र वेगवेगळा एक-एक नॉमिनी लावता येईल. मात्र काहीठिकाणी आधीच एकापेक्षा जास्त नॉमिनी असले तरी नॉमिनीस रक्कम अदा करणेस बँकेला नकार देता येणार नाही.
९. एखादा ठेवीदार परागंदा झालेला असल्यास कायदेशिरदृष्ट्या सात वर्षांनंतर त्याचा दिवाणी मृत्यु झाला असा कायदा असला तरी त्याबद्दल योग्य ते न्यायधिकार क्षेत्र असलेल्या न्यायलयाकडून त्यासंबंधीचे आदेश व दिवाणी मृत्यु घोषित केलेला असेल त्याच ठिकाणी अश्या व्यक्तीची ठेव नॉमिनी/वारसांना अदा केली जाईल.
१०. नॉमिनेशन हे फक्त व्यक्तिगत भाग/ठेव खात्यास करता येईल. एकलस्वामीत्व प्रतिष्ठान (प्रोप्रायटरी फर्म) च्या खात्यासही नॉमिनेशन करता येईल ते शाखांनी पडताळणी करून घ्यावी. नॉमिनेशन केलेले नसल्यास ते करून घेण्यात यावे. जो खातेदार नॉमिनेशनला नकार देत असल त्याच्याकडून नॉमिनेशन करावयाचे नाही असा स्पष्ट उल्लेख नॉमिनेशनच्या फॉर्मवरती करून घेतला तरी चालेल. मात्र तसाच स्पष्ट उल्लेख असलाच पाहिजे.
११. कायदयाने अस्तित्वात आलेली व्यक्ती (लिगल ईन्टीटी) ही कायदेशिररित्या मृत होत नसल्यामुळे त्याला नॉमिनेशन करता येणार नाही व ते केले जाणार नाही. उदा. : भागीदारी फर्म, सहकारी संस्था, कंपनी व ट्रस्ट वगैरे या कायदयाने अस्तित्वात आलेल्या व्यक्ती आहेत.
१२. नॉमिनीचा अर्ज मंजूर करण्याआधी नॉमिनीचे नावाची खाते उघडण्याचा/नॉमिनेशन लावण्याचा प्रत्यक्ष फॉर्मवरून पडताळणी करावी. संगणकावरील माहितीवर विस्वंबुन राहू नये.
१३. विना नॉमिनेशन किंवा अवैध नॉमिनेशन मुळे होणाऱ्या दाव्यात दावेदार वारसाकडून दावा मंजूरीनंतर क्षतीपुर्ती (Indemnity Bond)करून घेणे अनिवार्य राहिल.
१४. चालु खात्यावर नॉमिनेशन असो किंवा नसो फक्त एकलस्वामीत्व प्रतिष्ठान (प्रोप्रायटरी फर्म) व व्यक्तिगत खातेदाराचा मृत्यु झाल्यास नॉमिनी/वारसांना मृत्युच्या दिनांकापासून बचत दराने व्याज दिले जाईल.
१५. रिकरिंग डिपॉझिट ठेव खात्यास मुदतठेव गृहीत धरले जाते त्यानुसार तेच नियम लागू राहतील.
१६. कोणत्याही मयत ठेवीदाराच्या नॉमिनी/वारसांना मुदतठेवीवर असलेल्या कराराप्रमाणे मुदतीपर्यंत व्याज त्याच दराने दिले जाईल. उदा.- सिनियर सिटीझन. नंतर नॉमिनी/वारसांनी घेतलेल्या निर्णयानुसार व मुदतीनुसारचे नवीन दराने व्याजदर लागू होईल.
१७. कोणत्याही मयत ठेवीदाराच्या नॉमिनी/वारसांनी मुदतठेव मुदतपुर्व रक्कम मागणी केल्यास त्यांना कोणत्याही प्रकारचे दंडव्याज आकारले जाणार नाही. मात्र ज्या कालावधीसाठी ठेव राहिली

- असेल त्या कालावधीला असलेल्या ठेव ठेवलेल्या दिवसाच्या दरानुसार व्याज दिले जाईल. त्यांनी मुदतपूर्व मुदतठेव पावत्या मोडून त्या नुतनीकरण केल्यातरी दंडव्याज आकारले जाणार नाही.
१८. कोणत्याही बचत/चालु खाते /ओव्हडाफ्ट या खात्यात खातेदाराच्या मृत्युची माहिती मिळाल्यावर त्याच्या मृत्युपूर्व तारखेचे चेक असले तरी त्या खात्यावर मयताच्या स्वाक्षरीने कोणतेही व्यवहार करता येणार नाही.
१९. व्यक्तिगत खात्यांच्याशिवाय असलेली खाती उदा. पार्टनरशिप फर्म, हिंदु अविभक्त एकत्र कुटुंब यांचे खाते असल्यास व त्यात कर्ता वा एखादा भागीदार मयत झाल्यास त्यांच्या वारसांकडून सुचना प्राप्त करून त्यानुसार खाते पुर्नजिवित करून त्यावर व्यवहार करण्यात येतील.
२०. व्यक्तिगत खात्यांच्याशिवाय असलेली खाती उदा. सोसायटी , कंपनी व ट्रस्ट अश्या खात्यात एखादा संचालक अथवा ट्रस्टी मयत झाल्यास त्या संस्थेच्या पोटनियम /मेमोरंडम व आर्टिकल ऑफ असोसिएशन किंवा ट्रस्ट डिड यातील त्यांच्या स्वतःच्या संस्थेच्या नियमानुसार पुढील कारवाई करण्यात येईल. ट्रस्ट मधील ट्रस्टी मयत झाल्यास धर्मदाय आयुक्त कार्यालयाकडील चेंज रिपोर्ट सादर करणे बंधनकारक राहिल.
२१. एखादया मयत खातेदाराच्या खात्यावर काही रक्कमा जमा व्हावयाच्या असतील किंवा मार्गस्थ असतील अश्यावेळी त्याचे नॉमिनी/वारसांचे संमतीने सदर खाते “कै..... यांचे इस्टेट क्लेम अकाउंट ” (Estate Account of Late.Shri claim A/c) असे नावाने खाते वर्गीकृत करून त्यात सर्व रक्कमा जमा करता येतील मात्र अंतिम सेटलमेंट झाल्याशिवाय त्यातून कोणतीही रक्कम काढता येणार नाही.
२२. मयताचे गोल्ड लोन खात्यावरही सर्वांना नॉमिनेशन केलेल्या खात्यात नॉमिनीला ठेवीसाठी निश्चित केलेल्या पध्दतीनेच कर्ज रकमेचा भरणा करून किंवा नॉमिनीच्या संमतीने दागदागिने सोन्याची विल्हेवाट करून उर्वरित रक्कम परत केली जाईल. त्यासाठी त्यासोबत नॉमिनीचा कर्जाची परतफड करण्याचा किंवा दागदागिने सोने मोडून कर्ज वसूल करून उर्वरित रक्कम मिळणेसाठीचा अर्ज घेतला जाईल. गोल्ड लोनच्या पावतीनुसार नॉमिनीने दावा अर्ज भरावा लागेल. सदर गोल्ड लोनची तारण रिसीट नसल्यास/हरवलेली असल्यास त्यासाठी डुप्लीकेट मिळणेसाठी त्याला क्षतीपूर्ती बाँड करून दयावा लागेल.
२३. कोणत्याही खातेदाराने त्याच्यावतीने व्यवहार करण्यासाठी कोणत्याही व्यक्तिस पॉवर ऑफ अटर्नी दिलेली असल्यास ते खातेदाराच्या मृत्यु सोबतच रद्द ठरते. त्यामुळे कोणत्याही पॉवर ऑफ अटर्नी धारकास खातेदाराच्या मृत्युनंतर खात्यावर व्यवहार करता येणार नाही.

व्यवस्थापकीय संचालक

संचालक

व्हा. चेअरमन

चेअरमन

